

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUT- SKOTTETS BETÄNKANDE 39/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om vissa dagpenningar

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 oktober 2001 en proposition med förslag till lag om beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om vissa dagpenningar (RP 159/2001 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Lauri Pelkonen, social- och hälsovårdsministeriet

- budgetrådet Pertti Tuhkanen, finansministeriet
- planeraren Anna-Kaisa Ylhäinen, Folkpensionsanstalten
- ombudsmannen Juhapekka Suutarinen, Servicearbetsgivarna
- socialpolitiska sekreteraren Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- ombudsmannen Johan Åström, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT.

Dessutom har utskottet fått skriftliga utlåtanden av Akava och Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i fråga om vissa dagpenningar.

Från en persons arbetsinkomst eller förmån skall precis som under tidigare år från arbetsinkomsten eller förmån som betalas ut dras av en andel motsvarande arbetstagares pensionsavgift

och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie när det gäller dagpenningsförmåner som beräknas utifrån lönen. Avdraget föreslås vara 5 procent 2002.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft i början av 2002.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Utskottet föreslår en sådan ändring i 1 § i lagförslaget att det år 2002 från arbetsinkomster eller förmån som ligger till grund för dagpenning får dras av ett belopp motsvarande högst det sammanräknade beloppet av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie, dock inte mer än 5 procent. Utskottet ser det som helt oacceptabelt att avdraget från dagpenning eller andra förmåner skulle kunna vara större än löntagarnas avgifter eller premier. Avgiftens och premiens exakta belopp preciseras i en förordning som utfärdas med stöd av 2 §.

Utskottet hänvisar till sitt tidigare ställningstagande (ShUB 31/2000 rd), där det ansetts att det absolut måste föreskrivas om dagpenningsgrunderna genom en permanent lagstiftning. Avdraget, som alltsedan 1993 årligen bestämts genom temporär lagstiftning, innebär i fråga om alla dagpenningar att förmånen är mindre än om den beräknades enligt en räkneregeln som bestäms genom en permanent lagstiftning. Utskottet har i många av sina ställningstaganden prioriterat en tillräcklig nivå på de primära utkomstförmåner. Avdraget i den föreslagna lagen innebär att nivån på de primära förmånerna sjunker och där-

för bör det lämpliga i att låta systemet fortsätta betraktas med tanke inte bara på principerna för dagpenningssystemet utan också på åtgärderna mot fattigdom. Avdragsprocenten drabbar dagpenningarna framför allt till arbetslösa, långvarigt sjuka och moderskaps- och föräldralediga. Reglerna för att bestämma den lön som ligger till grund för dagpenning har även i ett vidare perspektiv samband med begreppet arbetsinkomst, som olika förmåner bygger på. För att systemet skall medge insyn måste undantagsbestämmelserna frångås. När det nu tillämpade, årligen godkända avdraget slopas, betyder det avsevärt ökade utgifter för sjukförsäkringsfonden, och därför bör det i det sammanhanget utredas hur de ökade utgifterna för fonden skall täckas. Utskottet påpekar att ett slopande av det procentuella avdraget ökar statens skatteintäkter och minskar därmed avdragets nettoeffekter för statens utgifter.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet vördsamt

att lagförslaget i övrigt godkännas utifrån regeringens proposition med undantag för 1 §, som godkänns med följande ändring (Utskottets ändringsförslag):

Utskottets ändringsförslag

1 §

Om genom lag eller förordning bestäms att i beloppet av dagpenning eller motsvarande förmån skall beaktas de arbetsinkomster som en person fått i arbets- eller tjänsteförhållande,

skall från dessa arbetsinkomster eller från förmån som utbetalas avdras *högst det sammanräknade beloppet av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie, dock ej mera än fem procent 2002.*

Helsingfors den 21 november 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml (delvis)
Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Inkeri Kerola /cent
Valto Koski /sd

Pehr Löf /sv
Juha Rehula /cent
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Arto Seppälä /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering

För att fattigdom och utslagning skall kunna bekämpas är det viktigt att de primära dagpenningförmånerna är tillräckligt stora. Nivån på dagpenningar som betalas på grund av arbetslöshet, sjukdom eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet bestäms i olika system som en viss procentuell andel av den underliggande förvärvsinkomsten.

På grund av det svåra statsekonomiska läget stiftades det 1993 en särskild lag om ett procentuellt avdrag från dagpenningförmånerna. Avdraget innebär att alla dagpenningar ligger på en lägre nivå än om de beräknades utifrån en regel som bestäms genom en permanent lagstiftning. Den temporära lagen har stiftats för ett år i sänder. För nästa år föreslår regeringen ett avdrag på fem procent.

Lagstiftningen om dagpenningförmåner bör vara klar och genomskinlig. Därför bör undan-

tagsbestämmelserna gradvis slopas. Social- och hälsovårdsministeriet föreslog ursprungligen att avdraget för nästa år reduceras till 4,5 procent. Men vid budgetförhandlingarna blev det bestämt att avdraget precis som i år skall vara fem procent. Om avdraget minskas med en halv procent, betyder det att statens utgifter ökar med omkring 25 miljoner mark, men i en övergripande bedömning av konsekvenserna bör det beaktas att en del av utgifterna kompenseras genom ökade skatteintäkter.

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår vi

*att lagförslaget i övrigt godkänns i enlighet med utskottets betänkande, med undantag för 1 §, som godkänns med följande ändring (**Reservationens ändringsförslag**):*

Reservationens ändringsförslag

1 §

Om genom lag eller förordning bestäms att i beloppet av dagpenning eller motsvarande förmån skall beaktas de arbetsinkomster som en person fått i arbets- eller tjänsteförhållande,

skall från dessa arbetsinkomster eller från förmån som utbetalas avdras högst det sammanräknade beloppet av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie, dock ej mera än *fyra och en halv* procent 2002.

Helsingfors den 21 november 2001

Päivi Räsänen /kd
Juha Rehula /cent
Inkeri Kerola /cent